

Kruisweg en dood

*Meditatieviering op Goede Vrijdag, 29 maart 2024
St. Paulusgemeenschap en Eshofgemeente*

Lezing uit de profetie: Klaagliederen 3,1-9 met enkele gedachten ter overweging

- ¹Ik ben de mens die te lijden heeft onder de stok van zijn toorn.
²Hij leidt mij en voert mij – in een lichtloos duister.
³Tegen mij heft Hij zijn hand op, steeds opnieuw, dag na dag.
⁴Mijn vlees en mijn huid doet Hij wegteren, en al mijn botten breekt Hij.
⁵Hij sluit mij in en omringt me met gif en tegenspoed.
⁶Hij laat mij in duisternis wonen, als de doden van eeuwen her.
⁷Hij trekt een muur rond mij op, ik kan er niet uit; zwaar zijn mijn bronzen ketenen.
⁸Al schreeuw ik en roep ik om hulp, Hij wil mijn gebed niet horen.
⁹Hij verspert mij de weg met rotsblokken, mijn paden maakt Hij krom.

Straks zingen we het lied: 'Bleibet hier und wachet mit mir, wachet und betet.'

Het is wat Jezus vraagt aan zijn leerlingen Petrus en Johannes en Jakobus. Ik moet eraan denken bij dit gedeelte uit de klaagzangen van Jeremia.

Het is denk ik een van de moeilijkste dingen om vol te houden: waken en bidden met de ander die het zwaar heeft. Waken, dat wil zeggen alert blijven. Aandacht schenken. Er voor de ander zijn.

In stilte.

Want het gaat om presentie – niet om prestatie. Bij waken gaat het erom dat je geen raad of advies geeft. Het gaat om het erbij blijven en het met de ander verduren van de moeite waarin hij of zij zich bevindt. Wil je toch iets zeggen, doe dat dan in een gebed tot God.

Petrus, Johannes en Jakobus vallen in slaap. Ze trekken het niet. Ze vluchten in de vergetelheid. Hun aandacht voor Jezus is compleet verdwenen.

Ook met iemand die zo somber is als Jeremia is het moeilijk uit te houden. Trouwens, niet alleen met zijn wanhopige woorden: ook met hoe hij God aansprakelijk stelt. Daar hebben de bijbelverhalen een handje van. Terwijl wij daar in onze tijd veel meer moeite mee hebben. Het is het leven, zeggen we. Het leven is niet zonder pijn en moeite. Het is toch niet God die ons verdriet en pijn aandoet?

Maar we bedoelen denk ik hetzelfde, Jeremia en wij. En dat is dat ons leven niet buiten God om gaat. Als er iemand is die het uithoudt met ons – dan God wel. Zoals ik Jeremia versta, zegt hij niet dat God zijn ellende wil – maar wel dat God zelfs met zijn ellende te maken wil hebben.

Het liefst lezen we een stukje verder in het boek Klaagliederen. Tot waar Jeremia zichzelf bij elkaar lijkt te rapen en weer lichtpuntjes ziet:

- ²²De HEER bewijst zijn liefde: wij zijn nog in leven! Zijn ontferming kent geen einde.
²³Elke morgen schenkt Hij nieuwe weldaden. – Veelvuldig blijkt uw trouw!
²⁴Ik besef: mijn enig bezit is de HEER, al mijn hoop is op Hem gevestigd.
²⁵Goed is de HEER voor wie Hem zoekt en zich op Hem verlaat.

En zo gaat het door. Jeremia spreekt zichzelf bemoedigend toe. En zo moet het ook zijn: een ander kan hem dit niet zeggen, Jeremia kan alleen maar zelf tot deze ontdekking komen. Sta je naast een ander in haar of zijn duisternis – dan kun je enkel je uiterste best doen het met de ander in het donkere dal vol te houden.

Maar dat valt niet mee.

'Ben je niet sterk genoeg om één uur wakker te blijven?' vraagt Jezus aan Petrus.

Het moeilijkst is misschien wel de machteloosheid. Je zou zo graag iets willen zeggen. Iets willen doen. Maar je kunt niets...

Hoe houd je het vol om er alleen maar te zijn en niets te kunnen doen? Hoe houd je het vol met je eigen gevoel tekort te schieten?

'Bleibet hier und wachet mit mir, wachet und betet.' Presentie zonder prestatie.

De afgelopen dagen merkte ik hoe de vespers ons hierin een weg kunnen wijzen. We staken kaarsen aan. Noemden namen van mensen. Een zus die overleden is. Een gemeentelid dat ernstig ziek is. Een collega die het moeilijk heeft. Een broer met hartproblemen. De woorden werden ontvangen in stilte. Kregen een plek in ons hart. Er werd niets opgelost. Er werd enkel gezamenlijk stilgestaan bij het verdriet, de angst, de moeite.

Het was samen de machteloosheid en het gevoel tekort te schieten verduren.

Het was samen waken en bidden.